

Suunnitelman laatiminen kestävän talouden ja palvelujen turvaamiseksi

KHALL 05.06.2024 § 147
96/02.02.00/2024

Valmistelija

Hallintojohtaja (vt.) Jarkko Sanisalo, p. 040 674 3467

Kuntatalous muuttui olennaisesti vuoden 2023 alusta, kun hyvinvointialueet aloittivat ja sote siirtyi pois kuntien vastuulta. Muutoksen myötä sote-menot ja tulot poistuivat kuntien taloudesta. Julkisen talouden pitkään jatkunut kestävyysvaje ei kuitenkaan poistunut. Koronavuosien vahvemman valtion tuen jälkeen tilanne kunnissa on jopa aiempaa haastavampi, vaikka nyt soten puolesta ennakkoinnin pitäisi olla aiempaa helpompaa.

Eniten kunnan toimintaan ja tulevaisuuteen vaikuttaa kunnan väestökehitys, kunnan väkiluvun kehittyminen, väestön ikärakenne ja huoltosuhteen kehittyminen. Lisäksi monet valtion ratkaisut vaikuttavat voimakkaasti kuntiin, kunta-valtiosuhteessa kunta, kun on aina altavastaajan asemassa. Keskeinen kunnan talouteen vaikuttava tekijä tulee olemaan TE-uudistus, jossa merkittävä osa työllisyydenhoidon kuluista tulee kunnan maksettavaksi lisää. Yleinen kustannustason nousu mm. koulukuljetuksissa ja teknisen tukipalveluyhtiön tuottamien palveluiden kallistumisessa ajavat kuntataloutta tiukemmalle. Kuntatalouden kehitysarvio 2024–2027 on heikentynyt ja tulojen ja menojen välillä on kunnissa yleisesti kasvava epätasapaino. Kuntatalouden paineita lisäävät myös korkealla pysyvät nettoinvestoinnit ja verotuloarviota painaa talouskasvun hidastuminen, jopa taantuma. Valtionosuuksia pienentävät muun muassa sote-siirtolaskelmien tarkentumien, te-uudistus ja hallitusohjelman päätökset.

Rantasalmen kunnanvaltuusto hyväksyi kokouksessa 18.12.2023 talousarvion vuodelle 2024. Talousarvio on noin 180 000 euroa ylijäämäinen. Tulevat suunnitelmavuodet sisältävät useita epävarmuustekijöitä liittyen kunnan palvelutuotantoon liittyviin kuluihin sekä omistuksiin. Taseen ylijäämä on tällä hetkellä noin 3,4 miljoonaa euroa, mutta se heikkenee, mikäli käyttömenoja ja menolisäyksiä ei saada hillittyä ja taloutta kokonaisuudessaan kestäväälle pohjalle.

Kunnanvaltuusto on edellyttänyt talousarvion 2024 sanallisissa tavoitteissa ohjelman laatimista kuntatalouden muutoksiin vastaamiseen tulevaisuudessa.

Kunnanhallituksen antamassa talousarvion täytäntöönpano-ohjeessa on edellytetty talouden tarkkaa ja resurssiviisasta pitoa talousarviovuoden 2024 aikana. Talouden järkevä hallinta edellyttää

kunnan talouden kokonaiskuvan, liikkumavaran ja rahoituskyvyn ymmärtämistä muuttuneessa kontekstissa. Palvelurakenteet ja omistukset on sopeutettava palvelutarpeeseen pitkällä aikavälillä kestävästi.

Ohjelman valmistelun on ajateltu etenevän seuraavasti:

- 1) Ohjelmatyön käynnistäminen (touko-kesäkuu)
- 2) Tiedon keruu ja analysointi (touko-elokuu)
- 3) Kestävän talouden ja palvelujen turvaamisen ohjelman kokoaminen ja hyväksyntä (elo-lokakuu)
- 4) Ohjelman toteuttaminen ja seuranta (marraskuu 2024 – joulukuu 2027)

Kestävän talouden ja palvelujen turvaamisen ohjelman valmistelu toteutetaan kunnanhallituksen ohjauksessa. Tarkempi suunnitelma ohjelman valmistelusta on pykälän liitteenä.

Esittelijä

Kunnanjohtaja Rainer Leskinen

Päätösehdotus:

Kunnanhallitus päättää käynnistää ohjelman laatimisen kestävän talouden ja palvelujen turvaamiseksi valmistelun pykälän selosteen ja liitteessä eritellyn suunnitelman mukaisesti sekä nimeää ohjelman kokonaistoteutuksesta vastaavan.

Päätös:

Kunnanhallitus hyväksyi ehdotuksen yksimielisesti.

Kokonaistoteutuksesta vastaavaksi viranhaltijaksi kunnanhallitus nimesi kunnanjohtajan.
